

Eduskunnan lakivaliokunta

Lausuntopyyntöne 16.1.2025

Syyttäjälaitoksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi HE 204/2024 vp

Pyydettyinä lausuntonaan syyttäjälaitos esittää seuraavaa.

Syyttäjälaitos kannattaa esitettyjä lainmuutoksia sellaisenaan. Syyttäjälaitos pitää edelleen muutoksia oikeasuhtaisina ampuma-aseiden ja muiden vaarallisten esineiden aiheuttama vaara huomioon ottaen.

Kuten hallituksen esityksessä s. 67 on tuotu esille, ehdotuksilla olisi toteutuessaan syyttäjäviranomaisten työmäärää lisäävä vaikutus. Tämä liittyisi lähinnä siihen, että uutena rikoksena säädettäisiin rangaistavaksi ampuma-aseen käsittely vakavan rikoksen tekemistä varten ja toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapitoa ei voitaisi sitä rikosta koskevan rangaistusasteikkomuutoksen vuoksi käsitellä enää sakkomenettelyssä. Kokonaisuutena lakimuutosten kustannukset viranomaisille ovat huomattavat, kuten hallituksen esityksestä s. 78 ilmenee.

Törkeän ampuma-aserikoksen uusi kvalifiointiperuste ja kokonaistörkeys

Hallituksen esityksessä esitetään, että ampuma-aseen mukana pitäminen yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa ilman oikeutta sellaisen aseiden hallussapitoon lisättäisiin törkeän ampuma-aserikoksen tekotavaksi. Mainittu rikoksen vähimmäisrangaistus korotettaisiin kahdeksi vuodeksi vankeutta.

Valtakunnansyyttäjä**11.2.2025****SY/116/2025**

Korkeimman oikeuden mukaan törkeänä ampuma-aserikoksena voi tulla arvioitavaksi moitittavuudeltaan hyvin erilaisia tekoja (KKO:2024:10).

Hallituksen esityksen alkupuolella s. 37 on todettu, että ”rikoksen katsominen törkeäksi ampuma-aserikokseksi edellyttäisi edelleen sitä, että rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Kokonaisarvostelun kautta päästään siihen, että rangaistuksen määräämisessä ei päädytä kohtuuttomiin lopputuloksiin, kun otetaan huomioon esimerkiksi tekijän tarkoitus ja teko-olosuhteet kokonaisuudessaan.” Lisäksi hallituksen esityksessä s. 94 on todettu, että ”rikosten törkeille tekemuodoille ominaisesti kvalifiointiperusteen olemassaolon lisäksi vaaditaan, että teko on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, jotta teko voidaan katsoa törkeäksi ampuma-aserikokseksi. Rikoksen lajilla ja teko-olosuhteilla on suuri merkitys sellaisessa törkeysarvioinnissa.”

Kuitenkin hallituksen esityksessä s. 94–95 on todettu, että ”kvalifiointiperusteen käsillä oleminen on sinällään jo vahva teon törkeäksi katsomista tukeva seikka. Näin on varsinkin silloin, kun kvalifiointiperuste itsessään osoittaa teon lähtökohtaista vaarallisuutta. Tämä pitäisi paikkansa pykälän 1 momentin 4 kohtaan ehdotettavan uuden kvalifiointiperusteen kohdalla sen koskiessa sellaisen ampuma-aseen pitämistä mukana yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa, jonka hallussa pitämiseen rikoksentekijällä ei ole oikeutta. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla lieventäviä seikkoja, jotka puhuvat sen puolesta, että 1 momentin 4 kohdan mukainen rikos kokonaisarvioinnissa kuitenkin katsotaan perusmuotoiseksi ampuma-aserikokseksi.” Hallituksen esityksessä on lisäksi viitattu s. 10 korkeimman oikeuden ratkaisuun KKO:2013:57, josta esiin nostetusta perustelujen kohdasta ilmenee muun ohella, että ”joissain tapauksissa rikoksen ankaroittamisperusteen ilmenemistapa saattaa kuitenkin olla niin vahingollinen tai vaarallinen, että se jo sellaisenaan antaa aiheen arvioida rikoksen myös kokonaisuutena arvostellen törkeäksi.”

Hallituksen esityksessä siten toisaalta tuodaan esille, että teossa tulisi olla sen kokonaisarvostelussa törkeäksi tekeviä seikkoja ja toisaalta pelkkä uuden kvalifiointiperusteen käsillä oleminen vahvasti tukee teon törkeäksi katsomista,

Valtakunnansyyttäjä**11.2.2025****SY/116/2025**

mikäli lieventäviä seikkoja ei ole. Hallituksen esityksen perusteella jää siten tulkinnanvaraiseksi, voiko uuden kvalifiointiperusteen täyttyminen eli ampuma-aseen oikeudeton mukana pitäminen yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa sellaisenaan riittää teon katsomiseksi törkeäksi ampuma-aserikokseksi. Käytännön tilanteessa henkilöltä voi löytyä ampuma-ase yleisellä paikalla tai kulkuneuvosta, olosuhteissa ei ole mitään tavanomaista poikkeavaa ja hallituksen esityksessä s. 37 viitattu tekijän tarkoitus voi jäädä hyvinkin selviämättä. Hallituksen esityksessä on toisaalta todettukin s. 94, että uuden kvalifiointiperusteen soveltaminen ei edellyttäisi sitä, että mukana pidettävää ampuma-asetta on tarkoitus käyttää rikollisiin tarkoituksiin tai että sellaisen käytön vaara on olemassa. Lakivaliokunnan olisi hyvä siten selventää lain tulkintaa tältä osin uuden kvalifiointiperusteen kohdalla ja tarjota lisää kriteerejä teon törkeysarviointiin varsinkin, jos pelkän uuden kvalifiointiperusteen täyttymisen ei ole lainsäätäjän mukaan tarkoitus sellaisenaan riittää teon katsomiseksi törkeäksi. Tulkinnalla on valtavan olennainen merkitys rikosnimikkeen määrittämisessä ja toisaalta myös rangaistuksen määräämisessä lajin ja määrän kannalta.

Jukka Rappe

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Karoliina Kontturi

Syyttäjäylitarkastaja

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

